

Klimatinvesterings- planer – ett verktyg för snabbare klimatomställning i städer

Titel: Introduktion till utvecklingsprojektet klimatinvesteringsplaner

Serie: Viable Cities Rapport 2021:11

ISBN: 978-91-7899-023-8

Publicerad: 2021-10-19

Utgivare: Viable Cities

Om Viable Cities

Viable Cities är ett program inriktat på innovation för klimatneutrala och hållbara städer. Uppdraget är att snabba på klimatomställningen i städer till 2030, med digitalisering och medborgar-engagemang som möjliggörare. Programmet får stöd i en gemensam satsning av Vinnova, Energimyndigheten och Formas. Viable Cities samordnas av KTH.

Fritt tillgängligt med vissa rättigheter förbehållna. Viable Cities vill ha största möjliga spridning av de publikationer vi ger ut. Därför kan publikationerna utan kostnad laddas ner via www.viablecities.com. Vår hantering av upphovsrätt utgår från Creative Commons Erkännande-IckeKommersiell-DelaLika (läs mer på www.creativecommons.se). Det innebär i korthet att det är tillåtet att dela, det vill säga att kopiera, distribuera och sända, remixa, anpassa och bygga vidare på verket, på villkor att Viable Cities och författaren anges, ändamålet är icke kommersiellt och bearbetningar licensieras under samma villkor.

Viable Cities programkontor

Kungliga Tekniska Högskolan, KTH | Teknikringen 10 B | 100 44 Stockholm

viablecities.se

Med stöd från

VINNOVA
Sveriges innovationsmyndighet

 Energimyndigheten

FORMAS

Strategiska
innovations-
program

Innehållsförteckning

1	Viabla Cities vision och mission	4
2	Klimatkontrakt 2030	4
3	Om strategiskt utvecklingsprojekt klimatinvesteringsplaner	5
3.1	Klimatinvesteringsplaner	5
3.2	Riktlinjer för färdplaner med ett ekonomiskt perspektiv	6
3.3	Tre prototypande lärcase	6
4	Insikter och slutsatser	7
4.1	Klimatpolicygapet måste stängas	8
4.2	Koppla återhämtning av ekonomin till klimatomställning	8
4.3	Missionsdriven finansiering genom "one-stop-shop"	8
5	Europas och Sveriges klimatpolicy	9
5.1	Det klimatpolitiska ramverket	9
5.2	Den gröna given	11
5.3	Sveriges initiativ för en hållbar finansmarknad	15
5.4	Ytterligare rekommenderad läsning	15

1 Viable Cities vision och mission

Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram med fokus på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Programmets vision är att Sverige inspirerar till och har en ledande roll i energi- och klimatomställningen genom klimatneutrala och hållbara städer. Programmets mission är klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Viable Cities är en katalysator för nya former av samarbete mellan städer, regioner, myndigheter, näringsliv, akademi, forskningsinstitut och civilsamhälle. Detta för att mobilisera för att ställa om våra städers sätt att fungera i linje med våra nationella miljö- och klimatmål samt våra internationella åtaganden kopplat till de globala hållbarhetsmålen – Agenda 2030 – och Parisavtalet.

Viable Cities vision och mission har manifesterats i utformningen av Klimatkontrakt 2030 och är vägledande i det fortsatta samskapande arbetet för att vidareutveckla klimatkontrakt som mekanism för att snabba på omställningen.

2 Klimatkontrakt 2030

Klimatkontrakt 2030 är en kraftsamling från svenska städer och den nationella nivån för att snabba på utvecklingen för att klara av att omsätta EU:s och Sveriges klimatmål detta. Det är ett avtal mellan städer, myndigheter och Viable Cities där alla parter tar på sig att konkret bidra till att öka takten i klimatomställningen. För att klara den genomgripande omställning krävs samarbete mellan medborgare, politiker, företag och tjänstemän, på en nivå som aldrig skett förut. Nationell, regional och lokal nivå måste arbeta åt samma håll och tillsammans stötta arbetet för att nå klimatneutrala städer. Och det måste gå fortare.

Kontraktet är ett långsiktigt åtagande som säkrar samarbetet mellan städerna och den statliga nivån. Klimatkontrakt 2030 tar höjd för policy utvecklingen inom EU och Sverige och kommer att utvecklas över tid. Det ska revideras varje år, både på lokal nivå och på den nationella nivån. Det svenska klimatkontraktet är det första nationella klimatkontraktet i Europa.

Följande parter undertecknade Klimatkontrakt 2030 den 11 december 2020: Den politiska ledningen i kommunerna i satsningen Klimatneutrala städer 2030: Enköping, Järfälla, Göteborg, Stockholm, Malmö, Lund, Umeå, Uppsala och Växjö samt generaldirektörerna för fyra myndigheter:

- Robert Andrén, generaldirektör Energimyndigheten
- Darja Isaksson, generaldirektör Vinnova
- Ingrid Petersson, generaldirektör Formas
- Gunilla Nordlöf, generaldirektör Tillväxtverket

samt Viable Cities programchef Olga Kordas.

Åtaganden i Klimatkontrakt 2030 kort uttryckt:

- Städerna ska arbeta för att minska klimatutsläppen och att öka sin innovationsförmåga, det vill säga förmågan att samarbeta på nya och effektiva sätt inom kommunen och tillsammans med andra i samhället. De ska också engagera medborgarna i arbetet för klimatneutrala och hållbara städer.
- De fyra myndigheterna ska bland annat:
 - se över lagar och regler för att underlätta för kommunerna att gå före i klimatomställningen
 - skapa en nationell plattform som underlättar för kommuner att finansiera insatser och investera i klimatomställning
- Viable Cities ska stötta städernas klimatomställning på flera sätt, till exempel genom att: stötta processerna för förändringar av regler och policy, att underlätta långsiktigt och systematiskt innovationsarbete, att samordna möjligheter till finansiering samt att stödja städernas eventuella ansökningar till EU-utlysningar.

3 Om strategiskt utvecklingsprojekt klimatinvesteringsplaner

Projektet syftar till att tydliggöra hur nya sätt att arbeta med färdplaner och klimatinvesteringar kan öka takten i städers klimat- och hållbarhetsomställning som en del i att vidareutveckla Klimatkontrakt 2030.

I projektets första del har riktlinjer för färdplaner med ett ekonomiskt perspektiv tagits fram. Andra delen av projektet ska:

- ge en samlad bild av nuvarande offentlig finansiering
- ta fram förslag till hur en bättre samordning av nationell finansiering ska kunna ske för att möjliggöra en mer missionsdriven "one-stop-shop" finansiering av städers klimatomställning (i stället för dagens mer projektorienterade finansiering) samt
- ta fram förslag till hur offentliga bidrag och lån kan kombineras (s k blending), och hur statlig finansiering i olika former kan fungera som "toppfinansiering" för att få viktiga klimatinvesteringar till stånd
- Rapport Klimatinvesteringsplan publiceras

Viable Cities ska bidra till detta arbete genom att samla erfarenheter från 2030-städerna samt genom dialog med Regeringskansliet, myndigheter och den offentliga och privata finansiella sektorn.

3.1 Klimatinvesteringsplaner

Klimatomställningen under 2020-talet innebär att den fossila ekonomin kommer att bli alltmer olönsam och att den förnybara ekonomin blir alltmer lönsam, att den ena ekonomiska "tipping point" efter den andra kommer att passeras.

Klimatinvesteringsplaner innebär ett nytt sätt att ta fram färdplaner för städer som inkluderar ett samhälls- och företagsekonomiskt perspektiv på åtgärder och investeringar. Klimatnytta och mervinster tydliggörs för att skapa beslutsunderlag som möjliggör rätt prioriteringar.

Klimatinvesteringsplanen handlar om att ge en samlad bild av de kommunala, regionala, statliga och privata åtgärder och investeringar som kommer att behövas för att nå uppsatta mål. Samtidigt ska de visa på hur nya eller växande marknader skapas för företag som kan leverera hållbara byggnader, energisystem, mobilitetslösningar, återvinningssystem och understödande digitala system mm.

3.2 Riktlinjer för färdplaner med ett ekonomiskt perspektiv

Riktlinjer för att addera ett ekonomiskt perspektiv på klimatomställningen har tagits fram av Material Economics.

Dessa riktlinjer syftar till att ge stöd, inspiration och vägledning i städernas arbete med att ta fram färdplaner med ett ekonomiskt perspektiv på klimatomställningen. Detta för att öka takten i omställningen och säkerhetsställa att vi är på rätt väg för att nå uppsatta klimatmål.

Vägledningen publiceras i sin helhet i en separat rapport "Riktlinjer för att ta fram ett ekonomiskt perspektiv på klimatomställningen".

I den fristående rapporten ingår följande avsnitt:

- Varför behövs ett ekonomiskt perspektiv på klimatomställningen?
- Förstå dagens investeringsflöde, konsumtion och tillgångar
- Playbook: Vad behöver en stad analysera och hur?
- Förslag på övergripande metodik
- Förslag på beräkningsmetodik
Insikter och exempel från Malmö

Deltagare är följande: Allan Larsson (fram till maj 2021), Uppdragsansvarig Viable Cities Programledning: Charlotta Möller, Utförare steg 1: Robert Westerberg, Material Economics. En arbetande styrgrupp med representanter från städerna, Kommuninvest och Energimyndigheten har deltagit i arbetet.

Rapporten finns här: viablecities.se/revidering2021

3.3 Tre prototypande lärcase

Under hösten 2021 kommer tre prototypande lärcase (piloter) för klimatinvesteringsplaner genomföras. Detta för att vidareutveckla och fördjupa framtagna riktlinjer samt utveckla processstöd för gemensamma färdplaner med ett ekonomiskt perspektiv på klimat- och mernytta. Medverkande städer är Malmö, Umeå och Uppsala.

4 Insikter och slutsatser

Det finns en bred samsyn om att finansmarknaden har en viktig roll att spela när det gäller utvecklingen mot ett hållbart samhälle. De finansiella systemen är komplexa och att omsätta Viable Cities vision och mission i klimatinvesteringsplanarbetet är likaså komplext.

Nedan följer en lista på de insikter och slutsatser som kommit fram hittills i arbetet. Dessa punkter utvecklas vidare i kommande avsnitt i denna rapport.

- Klimatpolicygapet måste stängas!
- Färdplaner för städer som innehåller åtgärder samt dess klimat- och mernyttor (co-benefits) utifrån ett samhällsekonomiskt och företagsekonomiskt perspektiv behöver utvecklas gemensamt av kommun, näringsliv, civilsamhället och akademien. Detta för att kunna identifiera och prioritera städernas gemensamma omställningsområden samt investera i rätt riktning och därmed öka omställningstakten.
- Den kommunala rådigheten och de kommunala investeringarna står för endast för en mindre del av de åtgärder som behövs för att stadens klimatmål som helhet ska uppnås, men kommuner kan ta en viktig roll i att leda utvecklingen och skapa förutsättningar för näringsliv, medborgare att investera i klimatet. Arbetet behöver ske i bred samverkan och genom flernivåsamverkan (kommun, region och stat) för att visa på vilka investeringar som behövs från respektive aktör.
- Ökad kraft behöver läggas på att förstå, förutse och påverka befintliga och kommande regelverk, policy och ambitioner för att säkerställa att mål och färdplaner utvecklas i linje med dessa.
- Det krävs en bättre förståelse av dagens stora investeringsflöden, hushållens konsumtion och tillgångar samt vilken potential dessa har för klimatomställningen. Detta för att kunna rikta om investeringar och konsumtion i linje med regelverk, policy och ambitioner.
- Ett mer långsiktigt investeringsperspektiv behövs för att säkerställa att klimatmålen nås. Städernas åtgärdsplaner behöver sträcka sig fram till 2030 för att säkerhetsställa att klimatmålen nås, vilket är längre än mandatperioder.
- Bättre uppföljning mellan kapitalanskaffning, investeringar och upphandlingar i städer behövs för att undvika greenwashing.
- Bättre beslutsunderlag behövs för att förklara samband mellan klimatnytta och mernyttor för de som ytterst fattar beslut om klimatomställningen.
- Lokala klimatkontrakt och innovationspartnerskap kan stärka samverkan mellan kommun, näringsliv, civilsamhället, medborgare och akademien.
- Samordnad offentlig och privat finansiering krävs för att överbrygga klimat-policy gapet och snabba på omställningen. Det behövs såväl för att bygga omställningskapacitet som för investeringar.

4.1 Klimatpolicygapet måste stängas

Den nu gällande klimatpolitiken syftar till fortsatt reduktion av utsläppen av växthusgaser, men omställningen inom energi- och transportsystem sker inte i det tempo som behövs för att våra städer ska bli klimatneutrala 2030. Det finns ett betydande klimatpolicygap ("climate policy deficit") i pågående eller planerade klimatåtgärderna i förhållande till EU:s och Sveriges uppsatta mål.

Att förstå och åtgärda detta gap är centralt för att städer ska leva upp till Parisavtalet och ambitionen klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Det är centralt att investeringar i klimatomställningen sker med hänsyn till övriga hållbarhetsmål och i samverkan med övriga europeiska investeringsprogram. Inte minst vad gäller de klimatinvesteringar och de omfattande investeringarna inom EU:s Återhämtningsplan.

4.2 Koppla återhämtning av ekonomin till klimatomställning

Svensk ekonomi är nu på samma nivå som innan pandemin med en tillväxtprognos på 4,4%. Reformutrymmet enligt förslag från regeringen ligger på 74 miljarder i höstbudget för 2022 för att inte dra åt svångremmen genom för tidigt minskade stimuleringsinsatser i svensk politik med risk för ökad arbetslöshet, som redan nu ligger på en hög nivå. Sveriges återhämtningsinsatser har dock endast i mindre omfattning haft inslag av grön återhämtning.

I Klimatpolitiska rådets rapport¹ från mars 2021 står bland annat:

Enligt Klimatpolitiska rådets analys är det bara en tiondel av regeringens återhämtningsinsatser som också bidrar till att uppnå de klimatpolitiska målen. Regeringen har varit pådrivande för skarpare klimatmål och högre ambitioner i EU, men bland medlemsländerna finns flera länder som kopplat återhämtningsinsatserna till klimatomställningen tydligare än i Sverige.

Politiken har en viktig roll i att skapa förståelse och mening under en kris och att samla alla aktörer i samhället för att agera i en gemensam riktning. Regeringen har beskrivit sin återhämtningspolitik som "en kraftfull grön ekonomisk återstart", men budskapet har inte varit konsekvent. Det saknas en tydlig och sammanhängande berättelse om vägen ut ur krisen mot visionen om Sverige som världens första fossilfria välfärdsland.

4.3 Missionsdriven finansiering genom "one-stop-shop"

Huvuddelen av finansieringen av investeringarna i klimatomställningen sker i redan väl etablerade former för byggnads- och transportsystem, återvinning, energisystem etc. Det finns offentligt stöd i många former för kommunernas klimatinvesteringar – allt från FoU-medel till Klimatklivet och

¹ Se Klimatpolitiska rådets årsrapport 2021 <https://www.klimatpolitiskaradet.se/wp-content/uploads/2021/04/klimatpolitiskaradetrappport2021.pdf>

Stadsmiljöavtal samt EU-finansiering. Därtill kommer lånefinansiering via Kommuninvest och EIB samt finansiering via obligationsmarknaden.

I rapporten från EUs Mission Board on Climate-neutral Cities² lanseras tanken på en one-stop-shop som en ny form för att underlätta städernas diskussion med EU-kommissionen och EIB om finansieringen av klimatinvesteringar.

Viable Cities har tagit fasta på denna idé och fått gehör i RK för en diskussion om hur en sådan organisation kan skapas för att samordna städernas diskussioner med nationella myndigheter. Den kommer att vara en del i den dialog som ska föras med RK under 2021 om hur regeringen ska engagera sig i och ta ställning till den fortsatta utvecklingen av Klimatkontrakt 2030.

5 Europas och Sveriges klimatpolicy

I följande avsnitt finns ett urval av mål och policydokument av relevans beskrivna på en övergripande nivå. Dessa är av vikt att förstå och förhålla sig till vid framtagning/analys av en stads klimatpolicygap och av klimatinvesteringsplaner.

Nedan sammanställning är endast en överblick, men vi vill poängtera att det inom EU och Sverige pågår ett intensivt policyutvecklingsarbete som kopplar till klimat och hållbar finansiering som är viktigt att följa, förstå och bidra till.

De olika policyprocesserna berör olika typer av aktörer i olika utsträckning. För att lyckas bra i arbetet med städernas klimatinvesteringar behöver dock många aktörer samverka, vilket gör det viktigt att förstå ändrade förutsättningar ur olika perspektiv.

5.1 Det klimatpolitiska ramverket

Riksdagen har antagit ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige som innehåller nya klimatmål, en klimatlag och ett klimatpolitiskt råd.³ Ramverket ska skapa ordning och reda i klimatpolitiken och baseras på en överenskommelse inom den parlamentariska Miljömålsberedningen.

Det klimatpolitiska ramverket är den viktigaste klimatreformen i svensk historia. Det ger långsiktiga förutsättningar för näringsliv och samhälle att genomföra den omställning som krävs för att kunna lösa klimatutmaningen. För första gången får Sverige en lag som innebär att varje regering har en skyldighet att föra en klimatpolitik som utgår från de klimatmål som riksdagen har antagit. Varje regering ska också tydligt redovisa hur arbetet med att nå målen fortskrider.

Det klimatpolitiska ramverket består av tre delar: klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd.

² Rapport från EU Mission Board for climate-neutral and smart cities (september 2020)

https://ec.europa.eu/info/publications/100-climate-neutral-cities-2030-and-citizens_en

³ Läs mer om Sveriges klimatpolitiska ramverk här: <https://www.regeringen.se/artiklar/2017/06/det-klimatpolitiska-ramverket>

5.1.1 Sveriges klimatlag

Klimatlagen lagfäster att regeringens klimatpolitik ska utgå ifrån klimatmålen och hur arbetet ska bedrivas.

Regeringen ska varje år presentera en klimatredovisning i budgetpropositionen.

Regeringen ska vart fjärde år ta fram en klimatpolitisk handlingsplan som bland annat ska redovisa hur klimatmålen ska uppnås.

5.1.2 Sveriges klimatmål

Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre år 2045 än utsläppen år 1990. Vid beräkning av utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium omfattas inte utsläpp och upptag från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF - Land Use Land Use Change and Forestry Regulation).

De kvarvarande utsläppen ned till noll (15%) kan uppnås genom så kallade kompletterande åtgärder.

Som kompletterande åtgärder får räknas:

- upptag av koldioxid i skog och mark till följd av ytterligare åtgärder (som är additionella, alltså utöver de åtgärder som redan genomförs),
- utsläppsminskningar genomförda utanför Sveriges gränser, samt
- avskiljning och lagring av koldioxid från förbränning av biobränslen, så kallad bio-CCS.

För att nå målet får även avskiljning och lagring av koldioxid av fossilt ursprung räknas som en åtgärd där rimliga alternativ saknas.

Utsläppen i Sverige i de sektorer som kommer att omfattas av EU:s ansvarsfördelningsförordning, bör senast år 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen 1990, och minst 75 procent lägre år 2040. Utsläppen som omfattas är främst från transporter, arbetsmaskiner, mindre industri- och energianläggningar, bostäder och jordbruk. Dessa utsläpp ingår inte i EU:s system för handel med utsläppsrätter, som omfattar det mesta av utsläppen från industrin, el- och fjärrvärmeproduktion samt flygningar med start och landning inom det europeiska ekonomiska samarbetsområdet EES. På motsvarande sätt som för det långsiktiga målet finns även möjlighet att nå delar av målen till år 2030 och 2040 genom kompletterande åtgärder, såsom ökat upptag av koldioxid i skog eller genom att investera i olika klimatprojekt utomlands. Sådana åtgärder får användas för att klara högst 8 respektive 2 procentenheter av utsläppsminskningens målen år 2030 och 2040.

Utsläppen från inrikes transporter, utom inrikes flyg, ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010. Anledningen till att inrikes flyg inte ingår i målet är att inrikes flyg ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter.

5.1.3 Klimatpolitiska rådet

Ramverkets tredje pelare är ett klimatpolitiskt råd. Rådets uppgift är att bistå regeringen med en oberoende utvärdering av hur den samlade politik som regeringen lägger fram är förenlig med

klimatmålen. Rådets uppgift är bland annat utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden gynnar eller motverkar möjligheten att nå klimatmålen.

5.2 Den gröna given

Den europeiska gröna given (European Green Deal)⁴, som presenterades den 11 december 2019, beskriver en detaljerad vision om att göra Europa till den första klimatneutrala kontinenten 2050, skydda den biologiska mångfalden, skapa en cirkulär ekonomi och eliminera föroreningar, och samtidigt stärka det europeiska näringslivets konkurrenskraft och säkerställa en rättvis övergång för berörda regioner och arbetstagare. EU kommer också att bidra med ekonomiskt och tekniskt stöd till de som påverkas mest av omställningen till en grön ekonomi. Stödet ska slussas via den så kallade mekanismen för rättvis omställning⁵, med bidrag om minst 100 miljarder euro under 2021–2027 till de hårdast drabbade regioner.

Den europeiska gröna given⁶ är EU:s färdplan för en hållbar ekonomi i EU och omfattar en handlingsplan⁷ som ska:

- främja ett effektivt utnyttjande av resurser genom att vi ställer om till en ren, cirkulär ekonomi
- återställa förlorad biologisk mångfald och minska föroreningarna.

I planen anges vilka investeringar som behövs och vilka finansieringsverktyg som finns. Den förklarar hur man ska säkerställa en rättvis och inkluderande omställning samt att det krävs åtgärder inom alla ekonomiska sektorer:

- Investeringar i ny och miljövänlig teknik
- Stöd till innovativ industri
- Renare, billigare och hälsosammare former av privata och offentliga transporter
- Utfasning av fossila bränslen i energisektorn
- Energieffektivare byggnader
- Samarbeta med internationella partner för att förbättra globala miljöstandarder

5.2.1 Europeiska klimatlagen gör det politiska åtagandet till en rättslig skyldighet

Den europeiska klimatlagen⁸ är ett av de viktigaste inslagen i den europeiska gröna given och omfattar EU:s åtagande att uppnå klimatneutralitet senast 2050 och delmålet att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 % fram till 2030, jämfört med 1990 års nivåer. Klimatlagen ska se till att all EU-politik bidrar till målet och att alla sektorer i ekonomin och samhället tar sitt ansvar.

⁴ Läs mer om den gröna given hör https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sv

⁵ Läs mer om mekanismen för rättvis omställning här https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal/just-transition-mechanism_sv

⁶ Se Meddelande om gröna given https://ec.europa.eu/info/files/communication-european-green-deal_en

⁷ Se bilaga till Meddelande om gröna given https://ec.europa.eu/info/files/annex-roadmap-and-key-actions_sv

⁸ Se förslag till Europeisk klimatlag <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52020PC0080>

Tillsammans med klimatneutralitetsmålet 2050 innebär den preliminära överenskommelsen mellan medlagstiftarna om den europeiska klimatlagen en förstärkning av den europeiska ramen för klimatåtgärder genom:

- ett ambitiöst klimatmål för 2030 om minst 55 procent lägre nettoutsläpp jämfört med 1990, med tydliga besked om utsläppsminskningarnas och upptagens storlek⁹.
- erkännande av behovet av att stärka EU:s kolsänkor genom att öka ambitionsgraden i förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk ambitiösare. Kommissionen kommer att lägga fram ett förslag om detta i juni 2021.
- en process för att fastställa ett klimatmål för 2040, inklusive en preliminär budget för växthusgaser för 2030–2050 som kommer att offentliggöras av kommissionen.
- ett åtagande om negativa utsläpp efter 2050.
- inrättandet av en europeisk vetenskaplig rådgivande nämnd för klimatförändringar, som kommer att bistå med oberoende vetenskaplig rådgivning.
- skärpta bestämmelser om anpassning till klimatförändringarna.
- stark samstämmighet mellan unionens politik och klimatneutralitetsmålet.
- ett åtagande att samarbeta med berörda sektorer för att förbereda sektorspecifika färdplaner som visar vägen mot klimatneutralitet inom ekonomins olika områden.

5.2.2 Fit for 55

I EU-kommissionens arbetsprogram för 2021 presenterades i april 2021 även de revisioner och initiativ som är kopplade till klimatåtgärder inom den gröna given. Särskilt klimatmålsplanens 55% - minskningsmål inom ramen för paketet "Fit for 55"¹⁰. I juli 2021 presenterades 47 uppdaterade direktiv.

5.2.3 EU:s taxonomi för hållbara investeringar

EU-kommissionen antog den 21 april 2021 ett omfattande åtgärds paket: en taxonomi för hållbara investeringar. Det är ett ambitiöst och omfattande åtgärds paket som ska öka investeringarna i hållbara verksamheter runtom i EU och göra det möjligt för investerare att rikta in sina investeringar mot mer hållbar teknik och hållbara företag, och därmed bidra till att göra Europa klimatneutralt 2050. Detta även med målet att ge EU en ledande roll på global nivå som standardsättare när det gäller hållbar finansiering.

Taxonomi för hållbara investeringar innehåller sex miljömålsättningar:

- Minska klimatutsläpp
- Klimatanpassning
- Vatten och marina resurser
- Cirkulär ekonomi
- Föreningar

⁹ Av de 55 procenten får max omkring 2 procent upptag av växthusgaser i kolsänkor (motsvarande 225 megaton koldioxidutsläpp) tillgodoräknas som utsläppsminskningar. Av de 55 procenten får max omkring 2 procent upptag av växthusgaser i kolsänkor (motsvarande 225 megaton koldioxidutsläpp) tillgodoräknas som utsläppsminskningar.

¹⁰ Läs med om Fit for 55 <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-european-green-deal/package-fit-for-55>

- Skydd av ekosystem

De första två målen som rör klimat börjar gälla från årsskiftet 2021/2022. För övriga fyra mål är planen att de ska börja gälla från årsskiftet 2022/2023.

På regeringens webbplats¹¹ kan man läsa följande:

För att nå EU:s klimatmål och övriga målsättningar inom den gröna given behöver investeringar i större utsträckning styras mot hållbara projekt och verksamheter. En grundförutsättning för detta är att investerare, företag och beslutsfattare kan identifiera och jämföra investeringar utifrån gemensamma definitioner av vad som är hållbart. Etableringen av ett klassificeringssystem för miljömässigt hållbara verksamheter, en grön taxonomi, är därför en central åtgärd inom ramen för EU:s handlingsplan för finansieringen av hållbar tillväxt.

Taxonomiförordningen utgör en ramreglering för att avgöra vilka ekonomiska verksamheter som ska anses vara miljömässigt hållbara i taxonomin. För att en viss ekonomisk verksamhet ska klassificeras som miljömässigt hållbar så ska den bidra väsentligt till ett eller flera av sex fastställda miljömål, inte orsaka betydande skada för något av de övriga målen, samt uppfylla vissa minimikrav inom hållbarhet. Villkoren för "väsentligt bidrag" och "betydande skada" för olika ekonomiska verksamheter ska specificeras närmare genom så kallade tekniska granskningskriterier.

5.2.4 Direktiv om företagens hållbarhetsredovisning

Ett förslag till ett direktiv om företagens hållbarhetsredovisning har tagits fram¹². Förslaget ska förbättra flödet av hållbarhetsinformation inom företagsvärlden. Genom att göra företagens hållbarhetsredovisning mer enhetlig ska det ge finansiella företag, investerare och allmänheten i stort få tillgång till hållbarhetsinformation som är jämförbar och tillförlitlig.

Europeiska kommissionens förslag innebär att alla stora företag och alla börsnoterade företag, med undantag för noterade mikroföretag, ska upprätta en hållbarhetsrapport. Även moderföretag i en stor koncern ska upprätta en hållbarhetsrapport för koncernen.

Det ska enligt förslaget förtydligas vilka uppgifter som företagen ska lämna i hållbarhetsrapporten och att företagen rapporterar i enlighet med EU-standarder för hållbarhetsrapportering.

Förslaget innebär vidare att hållbarhetsinformationen ska lämnas som en del av årsredovisningens förvaltningsberättelse och rapporteras in till en behörig nationell myndighet. Informationen ska granskas av företagets revisor, eller av en annan extern granskare. Det ska införas tillsyn med möjlighet till administrativa åtgärder och sanktioner mot företag som inte följer reglerna.

De ändrade kraven föreslås i huvudsak bli tillämpliga för företag för det finansiella räkenskapsår som inleds den 1 januari 2023 eller under kalenderåret 2023.

¹¹ Läs mer om EUs taxonomi på regeringens webbplats <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/finansmarknad/taxonomi-ska-gora-det-enklare-att-identifiera-och-jamfora-miljomassigt-hallbara-investeringar/>

¹² Läs mer om direktivet här <https://www.regeringen.se/faktapromemoria/2021/05/202021fpm-108/>

5.2.5 Sustainable Finance disclosure regulations SFDR

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) är EU:s första förordning som har som mål att omdirigera kapitalflödet mot hållbar finansiering. SFDR infördes i mars 2021 för att öka transparensen vad gäller hållbarhet på finansmarknaden och för att därigenom förhindra greenwashing.

5.2.6 The Green Deal Investments Plan (EGDIP)

European Green Deal Investment Plan (EGDIP), även kallad Sustainable Europe Investment Plan (SEIP), är investeringspelaren i Green Deal¹³ med målet att mobilisera minst 1 biljon euro i hållbara investeringar under det kommande decenniet. En del av planen, den rättvisa övergångsmekanismen, kommer att inriktas på en rättvis och rättvis grön övergång med målet att mobilisera minst 100 miljarder euro i investeringar under perioden 2021-2027 för att stödja arbetare och medborgare i de regioner som påverkas mest av övergången.

European Green Deal Investment Plan har tre huvudmål:

- För det första kommer det att öka finansieringen för övergången och mobilisera minst 1 biljon euro för att stödja hållbara investeringar under det kommande decenniet genom EU:s budget och tillhörande instrument, särskilt InvestEU.
- För det andra kommer det att skapa en möjliggörande ram för privata investerare och den offentliga sektorn för att underlätta hållbara investeringar.
- För det tredje kommer det att ge stöd till offentliga förvaltningar och projektfrämjare för att identifiera, strukturera och genomföra hållbara projekt.

5.2.7 EU Green Bond Standard EUGBS

Den europeiska standarden för gröna obligationer (EUGBS)¹⁴ är en frivillig standard för att hjälpa till att skala upp och höja miljöambitionerna på marknaden för gröna obligationer. Det nya EUGBS kommer att vara öppet för alla utgivare av gröna obligationer, inklusive företag, offentliga myndigheter och även emittenter utanför EU.

Det finns fyra nyckelkrav enligt den föreslagna ramen:

- Taxonomi-anpassning: De medel som samlas in genom obligationen bör tilldelas fullt ut till projekt som är anpassade till EU:s taxonomi
- Transparens: Full transparens om hur obligationsintäkterna fördelas genom detaljerade rapporteringskrav
- Extern granskning: Alla europeiska gröna obligationer måste kontrolleras av en extern granskare för att säkerställa att förordningen och taxonomins anpassning av de finansierade projekten efterlevs.
- Tillsyn av European Securities Markets Authority (ESMA) av granskare: Externa granskare som tillhandahåller tjänster till emittenter av europeiska gröna obligationer måste registreras hos och övervakas av Esma. Detta kommer att säkerställa kvaliteten på deras

¹³ Läs mer om Green Deal Investment Plan här https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_24

¹⁴ Läs mer om de europeiska standarden för gröna obligationer https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/european-green-bond-standard_en

tjänster och tillförlitligheten i deras recensioner för att skydda investerare och säkerställa marknads integritet

EUGBS kommer att vara användbar för både emittenter och investerare av gröna obligationer. Till exempel kommer emittenter att ha ett robust verktyg för att visa att de finansierar legitima gröna projekt i linje med EU:s taxonomi. Investerare som köper obligationerna kommer lättare att kunna bedöma, jämföra och lita på att deras investeringar är hållbara och därigenom minska riskerna med greenwashing.

5.2.8 Övrig pågående policyutveckling inom EU

- EUs nya strategi kring transporter - [A fundamental transport transformation \(europa.eu\)](#)
- EUs "Circular Economy Action Plan" - [New Circular Economy Strategy - Environment - European Commission \(europa.eu\)](#)
- EUs strategi för energisystem- integration - [EU strategy on energy system integration | Energy \(europa.eu\)](#)
- EUs strategi för vätgas - [EUR-Lex - 52020DC0301 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)
- EUs initiativ för att fördubbla energirenovering av byggnadsstocken från 1 till 2% - [Renovation wave | Energy \(europa.eu\)](#)

5.3 Sveriges initiativ för en hållbar finansmarknad

Det finns en bred samsyn om att finansmarknaden har en viktig roll att spela när det gäller utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Det gäller att komma bort ifrån investeringar i exempelvis fossila tillgångar och styra mot hållbara investeringar. I det riksdagsbundna målet för finansmarknadspolitiken står att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling. Det innebär att finansmarknadens aktörer ska beakta miljömässiga, sociala och bolagsstyrningsmässiga aspekter (ESG-målen).

Hållbarhetsarbetet inom finansmarknadsområdet är brett, många åtgärder har genomförts och fler planeras och kommer att genomföras. Några exempel på beslut och åtgärder som tagits är:

- Statliga kreditgarantier för gröna investeringar
- Ett ramverk för statliga gröna obligationer
- Utredning om grönt sparande
- Nya regler för AP-fonderna med krav på hållbarhet i förvaltningen
- Hållbarhetskrav på alla nya fonder inom premiepensionssystemet
- Ny lagstiftning med krav på redovisning av hållbarhetsarbete

Läs mer här: [Hållbar finansmarknad - Regeringen.se](#)

5.4 Ytterligare rekommenderad läsning

5.4.1 Klimatpolitiska rådets Klimatrapport 2020

Klimatpolitiska rådet har i sin Klimatrapport 2020, som publicerades i mars 2021, valt att särskilt fokusera utvärderingen av den samlade politiken på regeringens kris- och återhämtningspolitik

under 2020 och hur den påverkar möjligheterna att uppnå de klimatpolitiska målen. Därutöver innehåller årets rapport en övergripande bild av utsläppsutvecklingen och en uppföljning av regeringens klimatpolitiska handlingsplan liksom regeringens klimatredovisning till riksdagen.

I korthet ges rekommendationer inom följande rubriker:

- Stora tillfälliga utsläppsminskningar 2020 – men obetydliga effekter på möjligheterna att nå klimatmålen
- Ett möjlighetsfönster för klimatomställningen som regeringen underutnyttjat
- Knyt återhämtningspolitiken starkare till klimatomställningen
- Möjlighetsfönstrets finansiering
- Förutsättningar för klimatinvesteringar
- EU:s gröna giv och återhämtningsprogram
- Öppningar för förändrade beteenden
- Följ upp och redovisa genomförandet av den klimatpolitiska handlingsplanen

Läs mer här: <https://www.klimatpolitiskaradet.se/rapport-2021/>

5.4.2 Finansinspektionen om Klimatförändringar och finansiell stabilitet

Finansinspektionen gav i mars 2021 ut "Hållbarhetsrapport 2021 – klimatet i fokus".

Läs mer här:

<https://www.fi.se/contentassets/53fc92b51bd144989d7a53c538eb2c25/hallbarhetsrapport-2021-klimatet-fokus.pdf>

5.4.3 Riksbankens fördjupade rapport om klimatförändringar

Läs mer här: [Hur påverkar klimatförändringarna Riksbankens arbete, fördjupning i penningpolitisk rapport november 2020](https://www.riksbank.se/om-riksbanken/rapporter-och-utlaskningar/2020-11-19-hur-paverkar-klimatforandringarna-riksbankens-arbete-fordjupning-i-penningpolitisk-rapport-november-2020)

5.4.4 Baselkommitténs rapport om klimatrelaterade risker och mätmetoder

Baselkommittén (The Basel Committee on Banking Supervision) för banktillsyn tar fram globala standarder, riktlinjer och rekommendationer för tillsyn och reglering av banker.

De publicerade i april 2021 rapporten "[Climate-related financial risks – measurement methodologies](https://www.bis.org/bcbs/publ/d518.pdf)". Rapport ger en översikt av konceptuella frågor relaterade till klimatrelaterad finansiell risk, mätning och metoder samt praktisk implementering av banker och tillsynsmyndigheter.

Läs mer här: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d518.pdf>

5.4.5 Bonds beyond green

Inom ramen för Viable Cities har Stockholm Sustainable Finance Center tagit fram rapporten "Bonds beyond green". Rapporten omfattar en granskning av litteraturen om hållbar finansiering samt en bedömning av användningen av intäkter, konsekvensrapporter och andras åsikter om obligationer (märkta som hållbara i miljöfinansdatabasen) för att förstå hur intäkterna fördelades. Detta utifrån ett ramverk för hållbara städer.

Läs mer här:

<https://www.sei.org/projects-and-tools/projects/city-planning/>

<https://www.sei.org/publications/bonds-beyond-green/>

5.4.6 Bankernas gemensamma klimatfärdplan

Svenska Bankföreningen och dess medlemmar har tagit fram en gemensam klimatfärdplan för den svenska bankbranschen. I färdplanen åtar bankerna sig att anpassa sin verksamhet för att bidra till att Sverige når klimamålen om netto-noll koldioxid år 2045.

Läs mer här: [Bankernas gemensamma klimatfärdplan | Swedishbankers](#)